

На черговому засіданні Президії НАН України 25 листопада 2009 року члени Президії НАН України та запрошені заслухали доповідь директора Інституту загальної та неорганічної хімії ім.В.І.Вернадського НАН України академіка НАН України С.В.Волкова про наукову і науково-організаційну діяльність інституту.

В обговоренні взяли участь академіки НАН України Б.Є.Патон, А.П.Шпак, В.Г.Кошечко, В.Ф.Чехун, генеральний директор Науково-виробничого підприємства «Карат» Акціонерного товариства «Концерн-Електрон» (м.Львів) доктор технічних наук М.М.Ваків.

Президія НАН України зауважила, що науковці інституту зробили вагомий внесок у вирішення фундаментальних і прикладних проблем сучасної неорганічної хімії.

Серед фундаментальних досягнень інституту було відзначено встановлення закономірностей одержання нових функціональних неорганічних речовин, таких як хеміхромні й електрохромні покриття, композити рідких іонних кристалів, селективні сорбенти, іонпровідні мембрани, електрокаталізатори, наноструктурні форми вуглецю, комплексні сполуки металів тощо.

У числі практичних розробок згадувались металоксидні наноструктурні діелектричні матеріали, на основі яких створено високодобротні резонансні елементи для сучасних систем зв'язку. Термостабільні керамічні нагрівачі для запуску дизельних двигунів в холодний період року успішно впроваджено на Харківському КБ з двигунобудування.

Проте у діяльності інституту мали місце деякі недоліки. Перш за все потребує подальшого вдосконалення система формування тематики відомчого замовлення та її орієнтація на сучасні пріоритети наукових досліджень, актуальні насамперед для інноваційного розвитку України (в галузях енергетики, синтезу нових наноструктурних матеріалів та речовин, мінеральної сировини тощо).

Необхідно поглибити дослідження з окремих галузей електрохімії, опрацювання яких свого часу принесло інституту світове визнання, а також з найсучасніших проблем водневої енергетики.

Серед недоліків у роботі інституту зазначалась і проблема кадрів. Відбувається процес неухильного старіння кадрового складу інституту.

Хоча в тематиці установи є значна кількість прикладних розробок, частка позабюджетних коштів в загальному обсязі фінансування склала лише 19,6%, що є недостатнім. Бракує робіт за госпдогвірною тематикою.

Керівництву інституту слід також активніше вишукувати додаткові об'єкти робіт, позабюджетні джерела фінансування за рахунок розширення співробітництва з промисловими підприємствами як України, так і інших країн.

Не повною мірою використовуються виробничі потужності СКТБ з Експериментальним виробництвом інституту для збільшення обсягів позабюджетного фінансування, доведення фундаментальних досліджень до стадії практичного використання.

Заслужують на більшу увагу питання оновлення парку наукових приладів та модернізації наявного устаткування відповідно до основних наукових напрямів інституту.

Було висловлено сподівання, що керівництво інституту зробить належні висновки із зауважень і пропозицій й установа суттєво підвищить ефективність своєї роботи.

***

Учасники засідання заслухали та обговорили доповідь голови Науково-технічної ради цільової комплексної програми наукових досліджень НАН України «Дослідження структури та складу Всесвіту, прихованої маси і темної енергії» («Космомікрофізика») академіка НАН України В.М.Шульги.

У доповіді та виступах академіків НАН України Б.Є.Патона, І.М.Вишневського, Б.В.Гриньова, Я.С.Яцківа, В.М.Локтева, директора Астрономічної обсерваторії Львівського національного університету імені Івана Франка доктора фізико-математичних наук Б.С.Новосядлого було відзначено, що останнім часом у світі спостерігається значне підвищення інтересу вчених до таємниць Всесвіту. Пропонуються нові теорії, отримуються цікаві результати, будуються унікальні дослідницькі установки, в т.ч. адронний колайдер тощо.

Наголошувалось, що і в Академії також проводяться дослідження проблем, які хвилюють світову науку в галузі космофізики.

Академік НАН України В.М.Шульга звітував про реалізацію цільової комплексної програми наукових досліджень НАН України «Дослідження структури та складу Всесвіту, прихованої маси та темної енергії» за 2007-2009 роки. Отримані результати знайшли відображення в 150 публікаціях в рейтингових журналах. Захищено кілька кандидатських та докторських дисертацій, зроблено ряд доповідей на престижних міжнародних конференціях.

Було наголошено, що ця невелика вузькоспеціалізована програма виконувалася фахівцями з теоретичної фізики, космології, астрофізики, математики, фізики елементарних часток. Тепер до цієї програми планують приєднатися й матеріалознавці, які беруть участь в експериментах на Великому адронному колайдері.

Крім того, проводилося кілька експериментальних і теоретичних досліджень спільно з американськими та російськими вченими.

Враховуючи викладене, Президія НАН України висловила думку про доцільність підтримки пропозиції щодо продовження цієї програми на наступні 3 роки.

***

Крім того, Президія НАН України заслухала інформацію про цільову фінансову підтримку досліджень молодих учених, які виступали з науковими повідомленнями на засіданнях Президії НАН України; про відзначення 50-річчя від дня заснування Інституту експериментальної патології, онкології і радіобіології ім.Р.Є.Кавецького НАН України; про завершення підготовки книги «Національна академія наук України: 1918–2008» англійською мовою; про створення спільного наукового парку Київського національного університету ім.Тараса Шевченка та НАН України; про затвердження складу Комісії НАН України по боротьбі з лженаукою та фальсифікацією наукових досліджень і положення про неї; про склад експертних рад у Вищій атестаційній комісії України; про затвердження державної програми щодо профілактики та боротьби з інфекційними хворобами на 2010-2015 рр.; також було розглянуто низку кадрових питань та прийнято рішення про нагородження відзнаками Національної академії наук України тощо.

Секретаріат Президії НАН України